

пріоритетів. Тож, тривале навчання та розвиток ляжуть в основу сталих змін на краще в питаннях спроможності влади. За допомогою ІСМВ місцева влада ОТГ може визначити власні сильні та слабкі сторони і, відповідно, пріоритети для подальшої роботи і технічної допомоги. Визначення відповідних пріоритетів надасть органам місцевого самоврядування можливості приймати обґрунтовані рішення щодо розподілу обмежених ресурсів. Використання ІСМВ як інструменту для самооцінювання вчить місцеву владу оцінювати власні інституції, визначати сфери, що потребують удосконалення, та має наслідком якісніше управління та надання послуг. В ідеалі ІСМВ буде сталим інструментом регулярного оцінювання досягнень ОТГ[1].

Індекс спроможності місцевої влади (ІСМВ) оцінює спроможність та діяльність органів місцевого самоврядування за чотирма категоріями компетентностей чи відповідальності. ІСМВ стосується якісного оцінювання діяльності врядування за кількісними показниками, при цьому для кожного показника встановлюється система оцінювання відповідно до конкретних стандартів. Таким чином можна оцінювати відносний успіх діяльності серед ОТГ, а також вимірювати зміни чи успіхи в кожній конкретній ОТГ у довгостроковій перспективі. ІСМВ створено для фіксування даних у межах таких широких напрямів за допомогою вимірювання рівня спроможності та якіснішого рівня роботи у таких сферах.

По-перше, лідерство та управління: стратегічне планування; повноваження органів місцевого самоврядування; лідерство в місцевому економічному розвитку; ефективний менеджмент ОТГ; кадри та найом персоналу.

По-друге, управління фінансами та бюджетування: розробка та виконання бюджету; одержання доходу; закупівлі; управління власністю громади; фінансова звітність та аудит.

По-третє, надання послуг: планування надання послуг; охоплення наданням послуг та доступ громадян; механізми зворотного зв'язку стосовно надання послуг; задоволеність послугами з боку громадян; інформаційно-роз'яснювальна робота з надання послуг.

По-четверте, участь громадськості: надання публічної інформації і прозорість; прозорість місцевої ради; інформаційні технології для демократії; гендерний фокус; залучення молоді.

Інструкція із застосування ІСМВ охоплює детальний опис кількісних та якісних факторів, що лежать в основі оцінювання спроможності та діяльності ОТГ із кожного конкретного питання. Кожен з показників містить детальний опис законодавчої та місцевої ситуації, а також загальні стандарти, на які мають рівнятися органи місцевого самоврядування у певній сфері. Кожен показник передбачає конкретні орієнтири для кожного рівня оцінювання з метою надання команди, яка проводитиме оцінювання, чітких інструкцій щодо виставлення оцінки

навіть із урахуванням можливих варіацій на рівні деталей у різних громадах. Крім того, всі компетенції та показники складені відповідно до однієї і тієї самої прогресії оцінок – від найнижчої (0) за повне нехтування чи недотримання правових норм до найвищої (5) за ідеальну ситуацію, за якої кращі практики чи рекомендації чітко визнаються, імплементуються та запроваджуються на рівні інституцій у сталий спосіб. ІСМВ зважує кожну категорію однаково, при цьому на всі п'ять показників відведено максимум 25 балів. Загальна максимальна оцінка за ІСМВ становить 100 балів.

Результати оцінювання ОТГ певної території (району, області) дозволяють створити рейтинг спроможності місцевої влади, важливішим фактором забезпечення високого рівня якого є «спроможність» кадрів даного ОМС, а важливішим резервом підвищення якого – навчання кадрів та їх системна підготовка у широкому розумінні.

Список використаних джерел

1. Кондратинський О. С. Інструменти оцінювання спроможності органів місцевого самоврядування в контексті демократичних перетворень публічного управління в Україні / О. С. Кондратинський // Аспекти публічного управління. – 2017. – Т. 5. – № 12. – С. 67 – 75.
2. Індекс спроможності місцевої влади (ІСМВ): Global Communities; Partners for Good – Видання DOBRE, 67 с.
3. Municipal Capacity Index (MCI) and Initial Management Assessment // Regional Afghan Municipalities Program for Urban Populations (RAMP UP). – 2011. – Access mode : http://pdf.usaid.gov/pdf_docs/pnady839.pdf

Денис ФУРГАЛО

*аспірант кафедри права
та земельного кадастру*

Класичного приватного університету

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВОДЖЕННЯ З ОКРЕМИМИ ВИДАМИ ВІДХОДІВ

При огляді міжнародного досвіду та практик європейських директив у сфері поводження з твердими побутовими відходами стає очевидно, що європейська політика щодо відходів як пріоритетну мету ставить запобігання і зменшення виробництва відходів і їх шкідливого впливу. Цього можна досягти шляхом застосування чистих технологій, економії природних ресурсів, розроблення екологічно безпечних продуктів і належних технологій кінцевої утилізації небезпечних речовин, які містять відходи, призначені для вторинного використання.

Основною метою є вторинне використання відходів за допомогою

перероблення, повторного використання, поліпшення або будь-якого іншого процесу з отриманням вторинної сировини чи використання відходів як джерела енергії («відновлення енергії»).

Управління відходами регулюється великою кількістю директив і регламентів ЄС.

Рамкова директива ЄС про відходи (Директива Європарламенту і Ради 2006/12 С від 5 квітня 2006 р. про відходи) (РДВ) є базовим законом ЄС у сфері управління відходами. Вона поширюється на всі потоки відходів (виняток становлять ядерні відходи і деякі інші специфічні види відходів).

РДВ встановлює так звану ієрархію відходів, правила планування управління відходами, їх кваліфіковане збирання і перероблення, а також вимагає дотримання обов'язкових дозвільних процедур для переробників.

Загальною вимогою Рамкової директиви про відходи є те, що країни-члени повинні додатково перед уживанням важливих заходів для забезпечення утилізації та відновлення відходів обмежити виробництво відходів, зокрема, шляхом заохочення екологічно чистих технологій і продуктів, які можуть бути перероблені та використані повторно, беручи до уваги існуючі або потенційні можливості ринку утилізованих відходів [2].

За предметом регулювання всі акти можна поділити на три групи:

1. Акти, які регулюють конкретні операції поводження з відходами.

Оснoву актів цієї групи складають директиви, що встановлюють вимоги до діяльності та дозволів на діяльність із видалення відходів (найчастіше – спалювання чи захоронення). Основними нормативно-правовими актами цієї групи є:

- Директива 1999/31 про захоронення відходів;
- Директива 2000/76 про спалювання відходів.

2. Акти, які регулюють поводження з окремими видами відходів.

Це здебільшого директиви, що встановлюють вимоги до поводження з небезпечними відходами та їх окремими типами, а також відпрацьованими мастилами, пакувальними матеріалами, батареями і акумуляторами. Основними актами цієї групи є:

- Директива 91/689 про небезпечні відходи;
- Директива 94/67 про спалювання небезпечних відходів;
- Директива 75/439 про утилізацію відпрацьованих оливо;
- Директива 94/62 про упаковку та відходи упаковки;
- Директива 91/157 про батареї та акумулятори, які містять певні небезпечні речовини;

- Директива 78/176 про відходи виробництва діоксиду титану;
- Директива 2009/40/ЄС Європейського парламенту і Ради «Про перевірку технічного стану моторних транспортних засобів та їхніх причепів на придатність до експлуатування» від 6 травня 2009 року;

– Директива 2000/59 про портове приймальне обладнання для корабельних відходів та залишків вантажу;

– Директива 2002/95 про обмеження використання певних небезпечних речовин у електричному та електронному обладнанні,

– Директива 2002/96 про відходи електричного та електронного обладнання.

3. Акти, що регулюють переміщення відходів. У цій групі документів переважають регламенти, які встановлюють вимоги до транзиту, експорту й імпорту відходів у межах та за межами ЄС. Основним нормативно-правовим актом цієї групи є:

– Регламент Ради 259/93 про нагляд і контроль за переміщенням відходів у межах ЄС, ввезення в ЄС та вивезення за його межі;

– Регламент Ради 1547/1999, який визначає процедуру контролю щодо переміщення певних типів відходів до певних країн;

– Регламент Ради 1420/1999, що встановлює спільні правила та процедуру щодо переміщення певних типів відходів до певних країн;

– Директива 84/631/ЄС Ради європейських співтовариств «Про нагляд і контроль за трансграничним переміщенням небезпечних відходів у межах співтовариства».

Більшість старих країн-членів ЄС мають професійну систему збирання відходів, яка забезпечується або муніципальною владою, або приватними компаніями, наділеними компетентними органами повноваженнями поводження з відходами. Національне законодавство зазвичай монополізує такі муніципальні послуги зі збирання відходів і перероблення певних фракцій відходів, особливо коли це стосується відходів домогосподарств.

У країнах ЄС передбачено істотне скорочення розміщення на полігонах відходів, що біологічно розкладаються (порівняно з обсягами їх утворення в 1995 р.): у 2010 р. – на 25 %, 2013 р. – на 50 %, 2020 р. – на 67 %. У Швеції, Данії, Швейцарії, Німеччині, Бельгії, Норвегії, Австрії, Нідерландах рівень перероблення твердих побутових відходів сягає від 30 % до 50 %, інші європейські країни переробляють від 15 до 30 % своїх відходів.

Такий напрям, як пакувальні відходи, підлягає регулюванню в рамках Директиви Європарламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 р. про упаковку і пакувальні відходи.

Країни-члени повинні:

– забезпечити зменшення кількості пакувальних відходів (наприклад, шляхом обмеження упаковки споживчих товарів);

– стимулювати повторне використання і відновлення/перероблення пакувальних відходів, а також дотримуватися квоти з відновлення/перероблення;

– сприяти системам повторного використання таких пакувальних матеріалів, які можуть бути повторно використані екологічно безпечним способом;

– здійснювати заходи для створення систем, що забезпечують повернення і/або збирання використаної упаковки споживачем чи іншим кінцевим користувачем або вилучення з певного потоку відходів для подальшого переспрямування за найбільш прийнятним шляхом поводження з відходами, а також повторне використання або відновлення, зокрема перероблення упаковки і/або її збирання, для того, щоб виконувалися завдання Директиви. Ці системи мають бути відкриті для участі суб'єктів економіки відповідних галузей і компетентних органів [1].

Нині вимоги Директиви втілені у національному законодавстві (у вигляді законів) у таких країнах ЄС: Австрії, Бельгії, Великобританії, Німеччині, Данії, Ірландії, Іспанії, Італії, Люксембургу, Нідерландах, Португалії, Фінляндії, Франції, Швеції. У Греції юридичну силу має проект закону. У Данії, Фінляндії, Нідерландах діють добровільні угоди, які доповнюють державне правове регулювання.

Практично повне роздільне збирання усіх відходів упаковки здійснюється тільки у Німеччині та Австрії. В інших європейських країнах здійснюється роздільне збирання тільки окремих фракцій відходів упаковки. Відповідальність за такий тип збирання відходів упаковки несе місцева влада (у Великобританії, Греції, Данії, Ірландії, Іспанії, Італії, Люксембургу, Нідерландах, Португалії, Франції, Фінляндії), приватні компанії або муніципальні підприємства (у Австрії та Німеччині), громадські організації (у Бельгії), у Швеції працює система приймальних пунктів.

Практично у всіх європейських країнах фінансування збирання, сортування та утилізації використаної упаковки здійснюють уповноважені некомерційні організації, які уклали відповідні угоди з промисловими виробниками і споживачами упаковки, місцевою владою та організаціями, що спеціалізуються на збиранні та утилізації відходів.

Таким чином, використання досвіду нормативно-правового забезпечення поводження з окремими видами відходів країн ЄС здатне допомогти органам місцевого самоврядування України впроваджувати реформу в сфері поводження з побутовими відходами на місцевому рівні у вирішенні найбільш типових проблем.

1. Директива Європарламенту і Ради 94/62/ЄС від 20 грудня 1994 р. про упаковку і пакувальні відходи [Електронний ресурс] – Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/

2. Директива 2006/12/ЄС Європейського парламенту та Ради від 5 квітня 2006 року про відходи [Електронний ресурс] – Режим доступу: old.minjust.gov.ua/

Маргарита ЧЕКМЕЗ

*начальник відділу судового представництва
управління правового забезпечення
діяльності ради виконавчого апарату
Дніпропетровської обласної ради*

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД УПРАВЛІННЯ КОМУНАЛЬНОЮ ВЛАСНІСТЮ

Важливою складовою механізму західноєвропейської інтеграції є спільне проведення регіональної політики, зокрема, у сфері формування комунальної власності з метою розвитку та підтримки відсталих територіальних утворень.

Метою реформи комунальної власності в Україні є наближення правових умов її функціонування до європейської практики. Це сприятиме удосконаленню використання комунальної власності; створенню правових, економічних та організаційних передумов для формування територіальних громад, які б володіли матеріальними, фінансовими й іншими ресурсами в обсязі, достатньому для реалізації завдань і функцій місцевого самоврядування.

Метою цієї публікації є дослідження теоретичних аспектів управління муніципальною власністю в країнах Європейського Союзу.

Вивчення праць зарубіжних фахівців, присвячених методології і теорії місцевого розвитку, дозволяє зробити висновок про те, що підходи до управління комунальною власністю є специфічними для кожної країни, а методи розробки і реалізації стратегії місцевого розвитку адекватні умовам того регіону або країни, в яких вони реалізуються.

Формування та розвиток комунальної (муніципальної) власності, а також особливості її функціонування обумовлені низкою національних, політичних, економічних та інших факторів. Принципи формування комунальної власності відображають комплексний вплив відносин, що опосередковані адміністративним поділом держави та її бюджетним устроєм [3, с. 78]. З цих позицій і формуються специфічні правові режими функціонування комунальної власності, яка перебуває в розпорядженні місцевих органів влади та призначена для соціально-економічного розвитку конкретних регіонів країни.

Європейська хартія, схвалена Комітетом міністрів Ради Європи у 1985 р., та національне законодавство практично усіх європейських країн забезпечує органи місцевої влади достатніми гарантіями щодо комунальної власності під час здійснення ними (органами місцевої влади) їхніх функцій.

У розвинених західних країнах сьогодні відносини власності формуються під впливом ринкових механізмів. При цьому тривалі періоди правління соціалістів у багатьох європейських країнах дозволили їм у